

**„KINCS, AMI VAN!”
ÉRTÉKEINK FELISMERÉSE, MEGŐRZÉSE ÉS
TOVÁBBADÁSA**

**A
MAGYAR INDIVIDUÁLPSZICHOLÓGIAI EGYESÜLET**

**XXIII.
VÁNDORGYŰLÉSE**

BUDAPEST

2019

MIPE SZERVEZŐ BIZOTTSÁG TAGJAI:

dr. Csorba János

Sipos-Homa Katalin

Szabó Margit

Szélesné dr. Ferencz Edit

PROGRAM

2019. november 15. - PÉNTEK

Helyszín: Vakok Általános Iskolája és Diákotthona - **Nádor terem**

XIV. kerület, 1146 Budapest Ajtósi Dürer sor. 39.

13.00 – 14.00 **REGISZTRÁCIÓ**

14.00 – 14.30 **MEGNYITÓ**

- **Szélesné dr. Ferencz Edit PhD.**, a Magyar Individuálpszichológiai Egyesület elnöke:
dr. Marosi Máday István az individuálpszichológiai mozgalom kincse

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Üléseelnök: Szélesné dr. Ferencz Edit PhD

14.30 – 15.00 *dr. Fierpasz Zsuzsanna:* Művészi fejlődés individuálpszichológiai megközelítésben

15.00 – 15.30 *Révész Renáta Liliána:* Gyászoló gyerekek terápiájának jellegzetességei Világjáték és monodrámával

15.30 – 16.00 *Oláh Ibolya:* Közösségérzés újraértelmezve: mentalizációs folyamatok a Világjátékban

16.00 – 16.30 **SZÜNET**

16.30 – 17.00 **Csujá Imre** színművész előadása. **Babits Mihály: Jónás könyve**

MŰHELY

17.00 – 18.30 *Oláh Ibolya:* Játék? Terápia?

18.30 **ESKÜTÉTEL**

2019. november 16. - SZOMBAT

Helyszín: Vakok Általános Iskolája és Diákotthona - **Nádor terem**

XIV. kerület, 1146 Budapest Ajtósi Dürer sor. 39.

9.00 – 9.30 **REGISZTRÁCIÓ**

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Üléseelnök: *dr. habil. Csorba János*

9.30 – 10.00 **Gellért Livia:** „Cigány mesék a magyar népmesekincsben” – Hogyan alakulhat a kisebbségi identitás a hallott népmesék hatására?

10.00 – 10.30 **dr. Bárány László:** KÉT RECIPROK ÉLETSTÍLUS (Kincs, amely a tetszhalál után ismét van)

10.30 – 11.00 **Antal Gábor:** "A menhelyi kutya érzésétől az egyenértékűségig"

11.00 – 11.30 **Szélesné dr. Ferencz Edit PhD:** A kompenzáció értelmezése

11.30 – 11.45 **SZÜNET**

MŰHELY

ESETMEGBESZÉLÉS

11.45 – 12.45 **dr. habil. Csorba János:** Biróné dr. Gráber Emma: Életünk egy éve Évával

12.45 – 13.00 **SZÜNET**

13.00 - 13.30 **KONFERENCIA-ZÁRÁS**

ÖSSZEFOGLALÓK

ANTAL GÁBOR

antalgabor72@gmail.com

"A MENHELYI KUTYA ÉRZÉSÉTŐL AZ EGYENÉRTÉKŰSÉGIG"

Előadás

Az adleri mélylélektan koncepciójában a koragyermekkori emlékek, valamint az éjszakai álmok elemzése, a klienssel történő közös pszichológiai munka jó eséllyel lehetőséget adhat többek között az önértékelés/önbecsülés mínuszról a plusz felé tartó változására, fejlődésére. Elvileg.

De vajon ez igaz lehet-e a valóságban egy, a csökkentértékűséget mélyen megélt, a nagy életterületeken kudarcos embertársunk helyzetében is? Hiszen ő is az egyenértékűség felé tartana, ha tehetné...

Az egykeség és a félárvaságra jutás kettősen nehéz sorsfeladata hogyan hat az életbátorságra és az egyén önmagában érzett értékeinek észlelésére? Reálisan látja-e önmagát? Mindezek alapvetően befolyásolják a szociális kapcsolatokat, és az egyéb viszonyrendszerekben (hivatás, barátságok, párkapcsolat) megélhető élmények +/- előjelét is.

Az esetbemutató megpróbál rámutatni, egyáltalán sikerülhet-e megbirkózni a fenti nehézségekkel, valamint arra is, hogy mire volt elegendő a hagyományos tanácsadói ülésorozat, illetve hol voltak annak lélektani határai.

DR. BÁRÁNY LÁSZLÓ

baranylaszlo48@gmail.com

**KÉT RECIPROK ÉLETSTÍLUS
(KINCS, AMELY A TETSZHALÁL UTÁN ISMÉT VAN)**

Előadás

Két, egyébként barátságban levő író közül csak az egyiknek ismerhettük a műveit, a másikéi háromnegyed évszázadig lappangtak. Idei közzétételük igazi meglepetés az érdeklődő irodalmároknak, s tanulságokkal szolgálhat a pszichológusoknak, a pszichiátereknek is.

Egyikük szabályos polgári életet élt tanárként. Barátja viszont különcségeiről nevezetes bohém volt, beszámíthatatlan bolondnak tartották. Karakterük különbözősége írásaikban is megmutatkozott. Mindketten roppantul műveltek voltak, ám az egyik szélsőségesen szubjektív műveket írt, szeszélyes gondolatszökellésekkel, alig követhető asszociációkkal. A másik példás logikai fegyelemmel, szabatossággal, gondolati ökonómiával fogalmazott. Az egyik ellenségesen viszonyult a lélektanhoz, a másik még publikált is pszichológiai tanulmányokat. Életstílusuk elemzése karakter- és szerepfüggőség mérlegelésére ad alkalmat, kompenzációs mechanizmusuk a kóros és az egészséges közötti határ átjárhatóságára világít rá, a terápiás optimizmust erősíti.

DR. HABIL. CSORBA JÁNOS PHD.

janos.csorba1@gmail.com

BIRÓNÉ DR. GRÁBER EMMA: ÉLETÜNK EGY ÉVE ÉVÁVAL

Műhely

A Máday után legismertebb individuálpaszichológusunk 1934-ben majdnem egy évig adott szállást, kosztot, s nem utolsósorban nevelést otthonában egy vidéki 15 éves serdülő lánynak, aki nagyon változatos és érdekes magatartás tüneteivel alaposan próbára tette az ő és fiai türelmét és teherbíró képességét. A lánynak 59 /!/ oldal kézírással írt eseteleírást szentelt, ami nem mindennapi kötődést jelez a terapeuta részéről.

Az előadás-workshop keretében ismertetem sűrítve az adatokat, kitérve neveltetésére, szüleire, kapcsolataira Emmával és másokkal, megbeszéljük, hogy Gráber Emma hogyan próbálta menedzselni a problémákat. Összegyűjtjük IP és pszichoterápiás meglátásainkat a lány magatartászavarával (valóban erről van szó?) kapcsolatban, és hogy mit tudtunk volna tenni, javasolni a kiváló kollégánknak, ha a helyszínen vagyunk.

DR. FIERPASZ ZSUZSANNA
fierpasz.zsuzsanna@bmkk.eu

MŰVÉSZI FEJLŐDÉS INDIVIDUÁLPSZICHOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSBN

Előadás

Háttér: „Mindenkit érnek traumák a mindennapokban, amelyeket valahogy fel kell dolgoznia. A költészet pedig pont erre van kitalálva.” (Nyáry Krisztián).

Esetleírás: A jelen előadásban egy Gyulán is élt, hányatott sorsú költő életét tekintjük át. Az adleri individuálpszichológia szemszögéből elemezzük a költő személyiségfejlődését, életstílusát. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekkori élményekre. Az adleri téziseket idézve kitérünk a kisebbségi érzés kompenzációs lehetőségeire, melyek nemcsak funkcióromlást okozhatnak, hanem túlkompenzált teljesítményhez is vezethetnek. Az életút szemléltetése során bepillantást nyerhetünk Gyula város életébe is.

Következtetés: Az előadásban elemzett művész élete Adler pszichológiájának egyik központi alapgondolatára hívja fel a figyelmet, a pozitív kompenzáció csak a „közösség” útján lehetséges.

„CIGÁNY MESÉK A MAGYAR NÉPMESEKINCSBEN” - HOGYAN ALAKULHAT A KISEBBSÉGI IDENTITÁS A HALLOTT NÉPMESEK HATÁSÁRA?

Előadás

„A mese nem racionális úton készít fel a felnőtt létre, a felnőtt döntésekre, hanem mágikus, irracionális módon. Nem a problémamentes élet ígérését kapjuk meg tőle, hanem annak a reményét, hogy még a legkisebbek, a legesendőbbek is boldogulnak, ha adottságaikat és lehetőségeiket mozgósítják, ha nem hátrálnak meg az akadályok, megpróbáltatások előtt.” (Kádár Annamária)

Meseterapeutaként és főként gyermekekkel foglalkozó szakemberként előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogyan hathat a magyar népmese és a benne megjelenő cigány alakja, illetve a magyar népmesekincs részeként megjelenő roma, főként Dél-Dunántúlon gyűjtött beás nyelvű népmese, a hallgatóság identitásának alakulására, gondolataik, hozzáállásuk formálódására. Djuric, Rajko a roma irodalomról írt monográfiájának első egységében is arról ír, hogy a mesék lehangsúlyosabb célja a közösségi identitás fenntartása. De ismerjük-e, milyen is egy roma népmese? Hogyan is mesél egy eredeti roma származású meseközlő? Milyen helyet foglal el a roma közösség életében a mese?

Beck Zoltán, a cigány népmesei hagyományokról írt értekezésében kiemeli, hogy nagyon nehéz általános kijelentéseket tenni, amelyek pontosan leírnák a cigány népmesék jellemzőit. Én az általam ismert mesék feldolgozása után mégis megkísérlem bemutatni a nyelvében sem egységes cigány népmesék főbb általános jellemzőit és megpróbálom összehasonlítani a hallgatóság számára valószínűleg ismert magyar népmesei motívumokkal. Teszem ezt azért, mert szeretném, ha egy, valószínűleg eddig még ismeretlen aspektusból is láthatná a hallgatóság, miért érzem fontosnak megismertetni a roma gyermekekkel pszichológusként, pedagógusként a roma kultúra részeként megjelenő meséket.

Irodalom

1. Beck Zoltán: *A lehetséges cigány irodalom*, Pécsi Tudományegyetem, Bölcsésztudományi Kar, Romológia Szak, Pécs, 2003 (http://www.arkadia.pte.hu/magyar/cikkek/beck_cigany_nepmese, Letöltve:2019.10.13.)
2. Benedek Katalin: *A cigány mesegyűjtés és mesekutatás eredményei – Romológia Folyóirat* (http://epa.oszk.hu/02400/02473/00004/pdf/EPA02473_romologia_2014_06-07.pdf) (Letöltve:2019.10.13.)
3. Djuric, Rajko, *Die Literatur der Roma und Sinti*, Parabolis, Berlin, 2002.
4. Dr. Jenei Teréz: *A cigány mesék szerepe a szociális tanulásban*, doktori értekezés (<https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/14724/jenei-terez-tesis-hun-2009.pdf?sequence=2&isAllowed=y>, Letöltve:2019.10.13.)
5. Gidáné Orsós Erzsébet, Lantos Gábor (szerk.): *Minúka - Cigány mesék beás és magyar nyelven*, Pécsi Tudományegyetem Tanárképző Intézet, Pécs, 2002
6. Jónás Tamás-Sáfár. S.: *Betyár volt-e cigány Jóska?* Noran, 1999
7. Kalányos Terézia: *A kilenc holló-beás mesék beás és magyar nyelven*, Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium, 2002
8. Nagy Olga, Vekerdi József: *A gömböcfiú – Erdélyi cigány népmesék-MEK* (<https://mek.oszk.hu/03000/03019/03019.htm>, Letöltve:2019.10.13.)
9. Orsós Anna: *Az aranyhajú lány- Beás cigány iskolai népmesegyűjtemény II.- Gandhi Közalapítványi Gimnázium és Kollégium*, 1998
10. Orsós Anna: *Hagyomány és modernség a beás mesékben* Elektronikus kiadás: Terebess Ázsia E-tár (<https://terebe.hu/keletkultinfo/orsos.html>, Letöltve:2019.10.13.)
11. Sáfár Sándor, Jékely Zoltán: *Szöggirály-Cigány népmesék* (<https://mek.oszk.hu/00200/00241/00241.htm>, Letöltve:2019.10.13.)

OLÁH IBOLYA
oibolya@hotmail.com

KÖZÖSSÉGÉRZÉS ÚJRAÉRTELMEZVE: MENTALIZÁCIÓS FOLYAMATOK A VILÁGJÁTÉKBAN

Előadás

A közösségérzés fogalmával új kontösben találkozunk, amikor a mentalizációs folyamatokra terelődik a kognitív tudomány és a pszichoterápiás kutatás figyelme.

A mai tudományos szemléletben a mentalizáció folyamatának elemzése előtérbe kerül a pszichés fejlődés és kapcsolati működés egészséges alakulásának transzdiagnosztikus szemléletében. Adler a közösségérzést – social interest – az egészség kritériumaként jelölte meg. Előadásom célja körül járni, hogy mindez a Világjáték alkalmazásakor hogyan jelenik meg, az adatok milyen mennyiségi és minőségi mutatóival állítható párhuzamba. A közösségérzés mentalizáció folyamatába ágyazott szemlélete a diagnosztikus munkából hogyan vezet át a terápiás folyamathoz.

JÁTÉK? TERÁPIA?

Műhely

Az előadásomhoz kapcsolódva a gyerekekkel és felnőttekkel folytatott egyéni és csoportos munkám során a játékok alkalmazásának motiváló erejét szeretném megmutatni. A játék során megélt élmények segítik a belső folyamatok megértését, átalakítását, új helyzetek kipróbálását. A másik érzelmeinek, szempontjainak megértése és a saját érzéseinknek, igényeinknek a kifejezése lehetőséget ad a társas helyzetek miniatűr keretekben való alakítására, legyen szó szerepjátékról, közös alkotásról vagy éppen társasjátékról. Szeretném szemléletessé és élvezetessé tenni annak a segítő folyamatnak a megtapasztalását, mely a klienseknek a belső mintáikkal és mozgatórugóikkal való találkozás során ad a változtatásra lehetőséget.

RÉVÉSZ RENÁTA LILIÁNA
gyasztanacsado@gmail.com

GYÁSZOLÓ GYEREKEK TERÁPIÁJÁNAK JELLEGZETESSÉGEI VILÁGJÁTÉK ÉS MONODRÁMA JÁTÉKKAL

Előadás

A gyermekek környezetében is előfordulnak veszteségek, halálesetek. Különböző életkorokban, fejlődési fázisokban másmilyen a gyermekek hiedelme (halálképe) a halálról, és ennek megfelelően másképpen reagálnak a halál tényére. Sok tényezőtől függ, mennyire képesek kifejezni az érzéseiket, a gyászukat, mennyire tudnak haladni a gyázmunkában. A halálesetet követően a fantáziaműködés megjelenése és ennek elősegítése, a gyász feldolgozását, elaborációját segíti. A játék, a mese, az élményfeldolgozás, az új élmények beépítése az érzelmek, feszültségek feldolgozása történik a játékban. A játékok témájában típusosan is megjelenhet a halál, és a játék így feszültség-levezetővé válik (temetés, halál bármely formája). A gyászfeldolgozást segítő terápiás folyamatokban a halállal való viszony átdolgozásán túl a gyászt kísérő tünetek (félelem, szorongás, düh, harag, bűntudat), átdolgozása is fontos terápiás cél.

Gyermekekkel folytatott gyászterápiás munkámban segítséget nyújtottam gyermekhospice-ban ápolt és elhunyt gyerekek testvéreinek és olyan gyerekeknek is, akik a szüleiket veszítették el. A gyászfeldolgozás segítéséhez a Világjátékot, monodrámát, bábtechnikát, meséket és egyéb tematikus játékokat használok. Előadásomban tapasztalataimat osztom meg.

SZÉLESNÉ DR. FERENCZ EDIT PHD.

sz.ferencz.edit@gmail.com

A KOMPENZÁCIÓ ÉRTELMEZÉSE

Előadás

Az individuálpszichológia elméletében a dinamikát jellemző mechanizmus a kompenzáció. Ezt a jelenséget mutatja be az előadás meghatározva a fogalmat, felvázolva az elméletben való megjelenését történeti szempontból.

Az individuális kompenzációs mechanizmusok nagy számát két fő tendenciaként foglalja össze az előadás és példákkal szemlélteti: *'Erő általi kompenzáció'* és *'Gyengeség általi kompenzáció'* néven.

Az ilyen típusú felosztásra Adler (1912/1980, 69.) maga is tett javaslatot a következő megfogalmazásokkal; kompenzáció „nagyobb erőfelhasználással”, vagy „erősebb támasszal”; kompenzáció „dac” vagy „engedelmesség” által és hasonlók.

A gyermeknek két operációs lehetősége van: egyrészt minden eszközzel érvényesülni, amelyet a felnőtteknél a hatalom eszközének érez, másrészt megmutatni gyengeségét, amely a többiek számára kérés nélküli felhívásnak számít.

Az emberi lélek rezdüléseinek ilyen elágazása újra és újra megtalálható a gyerekeknél. Már itt megkezdődik egy típus kialakulása. Míg egyesek az elismerés kivívásának, az erőgyűjtés és az erő kihasználásának irányába fejlődnek, másoknál valami olyasmit találunk, ami a saját gyengeséggel való spekulációhoz hasonlít, a saját gyengeség legkülönbözőbb formákban történő bemutatásával. „A karaktervonások mindkét fő csoportjában a hibás beállítottságok hatását látjuk, melynek kompenzatorikus jelentése a kisebbségi érzés megsemmisítésében rejlik (...). Sokszor találhatók vegyes esetek, ahol az engedelmesség és a dac vonásai egymás mellett haladnak” (Adler, 1914/1983, 213.).
